

Muziek om het onzegbare te zeggen

Oerol

 Erik Betten

Vanaf nu heet je Pjotr begint luidruchtig. Vijf Russische vrouwen die met ijzeren regelmaat soldatenuiformen herstellen op hun naaimachine. De monotone arbeid wordt onderbroken door de komst van Judith Levitsj (Dagmar Slagmolen), en daarmee begint het verhaal. Een verhaal waarvan de zes actrices maar fragmenten vertellen - een herinnering, een hartenkreet, een korte ruzie - omdat de rest in muziek wordt uitgedrukt.

De details van de oorlog blijven onvermeld. Het zou de Tweede Wereldoorlog kunnen zijn, maar over de strijd aan het front gaat het niet. Dit stuk gaat over de ontelbare persoonlijke oorlogsgeschiedenissen achter het front. Achter elk front.

Zoals de geschiedenis van Judith Levitsj. Zij heeft haar dochttertje van zeven de haren afgeknipt en haar op het hart gedrukt dat ze voortaan moet doen alsof ze een jongetje is. Want jongetjes zijn veiliger dan meisjes, vermoedt ze. „Vanaf nu heet je Pjotr”, drukte ze haar kind op het hart, vlak voor ze in een bus wordt gezet om naar het naaiatelier te gaan. Daar zit Judith vervolgens vast, zolang de oorlog duurt. In kwellende onzekerheid over het lot

van haar kind, dat ze met de beste bedoelingen in een onmogelijke positie heeft geplaatst.

De discussie tussen moeder en dochter - een flashback - is een van de kleine dialogen die eerder de omtrekken van het verhaal aangeven, dan het verhaal zelf. Want over Judith gaat het niet, zo maakt ook de leidster van het atelier haar duidelijk: „Denk je soms dat je uniek bent?” Elke vrouw achter een naaimachine heeft haar eigen nachtmerrie. Een getraumatiseerde man, een verloren gezin, broers aan het front.

En ondertussen blijven de plunjezakken maar komen, vol kleding die de vrouwen moeten oplappen voor de volgende lichter soldaten.

Naast de korte stukken tekst en het geratel van de naaimachines is

Judith leeft
in een kwellende
onzekerheid
over het lot
van haar kind

het de muziek van het Ragazze Kwartet onder leiding van Rosa Arnold die de voorstelling vormgeeft. Fragmenten van componisten als Schubert, veel werk van de Servische componiste Alexandra Vrebalov en een paar stukken van Arnold zelf.

Muziektheater

De term muziektheater dekt niet altijd de lading, maar dat is zeker wel het geval bij deze voorstelling. Via Berlin - bestaande uit Dagmar Slagmolen en Rosa Arnold - dat onder de vleugels van Orkater de kans krijgt om zich te ontplooien, voelt feilloos aan wanneer woorden nodig zijn en wanneer muziek. De zes vrouwen op het podium in de duinen zijn allemaal zowel actrice als muzikant. De overgang van tekst naar muziek en terug verloopt naadloos.

Het uitzichtloze verhaal van Judith Levitsj, van de vijf andere vrouwen, van de talloze slachtoffers wier uniformen het naaiatelier binnenstromen, valt niet in een paar zinnen af te ronden. De ontroerende finale combineert hartverscheurende muziek dan ook met woorde-loze zang. *Vanaf nu heet je Pjotr* maakt vanaf het begin diepe indruk, een indruk die lang na het applaus nog blijft hangen.

 'Vanaf nu heet je Pjotr' door Orkater/Via Berlin, bij de zandafgraving bij Wulp

Elke vrouw in het naaiatelier heeft haar eigen nachtmerrie. Foto: Jan Heuff